

Van : wetgevingscommissie Familie- en Jeugdrecht
 Datum : 7 mei 2014
 Betreft : Wijziging van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek om in uitzonderlijke situaties erfgenamen de mogelijkheid te geven, ontheffing te vragen van de verplichting om onverwachte schulden met privévermogen te moeten voldoen (wet bescherming erfgenamen tegen onverwachte schulden).

Inleiding

Aan de wetgevingscommissie Familie-en Jeugdrecht, hierna te noemen “de commissie” is verzocht om uiterlijk op 7 mei 2014 een reactie te geven op het concept wetvoorstel strekkende tot wijziging van boek 4 BW door invoering van artikel 4:194a BW (wet bescherming erfgenamen tegen onverwachte schulden), hierna te noemen “het wetsvoorstel”. De commissie voldoet hierdoor aan dit verzoek.

Het huidige systeem van Boek 4 BW kent de ‘saisine’ (artikel 4:182 BW). De saisine impliceert dat een erfgenaam de erflater opvolgt in al zijn rechten en verplichtingen. De erfgenaam wordt van rechtswege schuldenaar van de schulden der nalatenschap.

De saisine brengt niet mee dat de nalatenschapsschulden kunnen worden verhaald op het privévermogen van een erfgenaam (het vermogen dat hij niet uit de nalatenschap heeft verkregen). Daarvoor is het noodzakelijk dat de erfgenaam de nalatenschap zuiver aanvaardt (artikel 4:184 lid 2 sub a BW).

In het huidige systeem van Boek 4 BW kan een erfgenaam een nalatenschap (artikel 4:190 lid 1 BW):

- verwerpen;
- beneficiair aanvaarden;
- zuiver aanvaarden.

Een erfgenaam die beneficiair heeft aanvaard, is niet verplicht om nalatenschapsschulden ten laste van zijn privévermogen te voldoen. Beneficiaire aanvaarding vindt plaats door het afleggen van een verklaring bij de griffie van de rechtbank (artikel 4:191 BW).

Zuivere aanvaarding kan op twee wijzen plaatsvinden:

- het afleggen van een verklaring bij de griffie van de rechtbank;
- het verrichten van een daad van zuivere aanvaarding (artikel 4:192 lid 1 BW).

Onder het verrichten van een daad van zuivere aanvaarding kan worden verstaan:

- het als heer en meester beschikken over de nalatenschap;
- het voldoen van schulden der nalatenschap zonder daarbij enig voorbehoud te maken.¹

Erfgenamen kunnen een nalatenschap dus zuiver aanvaarden zonder zich daarvan bewust te zijn. Zij zullen veelal niet beseffen wat de gevolgen daarvan zijn.

Zuivere aanvaarding leidt tot een verbetering van de positie van de schuldeisers van de erflater ná diens overlijden. De schuldeisers hebben dan immers niet langer slechts

¹ MvA II, Parl. Gesch. Boek 4, p. 933-934.

verhaal op de nalatenschap (het vermogen van erflater), maar ook op het privévermogen van de erfgenaam.

Een zuivere aanvaarding is in beginsel onherroepelijk. De enige uitzondering op dit beginsel wordt gegeven in artikel 4:194 BW. Dit artikel biedt de erfgenaam in bepaalde gevallen de mogelijkheid om alsnog beneficiair te aanvaarden. Dat is mogelijk in de volgende twee gevallen:

1. een na zuivere aanvaarding bekend geworden uiterste wil resulteert erin dat de verplichtingen om legaten en lasten te voldoen uit het erfdeel, zwaarder drukt op het erfdeel dan daarvoor het geval was. Dat is aan de orde als nieuwe legaten en lasten blijken uit een later bekend geworden uiterste wil, maar ook als de erfgenaam op grond van een later bekend geworden uiterste wil een kleiner erfdeel heeft;
2. een na zuivere aanvaarding bekend geworden uiterste wil of een nadien voorgevallen gebeurtenis resulteert erin dat het erfdeel van de erfgenaam wordt vergroot, waardoor hij ook meer in het tekort van de nalatenschap moet bijdragen.

De erfgenaam kan zich in beide gevallen geen betere positie verschaffen. Voor zover hij, zonder de later bekend geworden uiterste wil/later voorgevallen gebeurtenis met zijn privévermogen nalatenschapsschulden moest voldoen, blijft die verplichting bestaan.²

Een zuivere aanvaarding kan niet worden vernietigd op grond van dwaling, maar slechts indien zij door bedreiging, bedrog of misbruik van omstandigheden tot stand is gekomen (artikel 4:190 lid 4 BW).

In oktober 2012 hebben het Centrum voor Notarieel Recht van de Radboud Universiteit Nijmegen en Netwerk Notarissen het rapport *'Erven zonder financiële zorgen?! Een verkenning naar meer bescherming van erfgenamen door een kleine ingreep in het erfrecht'* uitgebracht. Voornoemd rapport zal hierna worden genoemd "het rapport".

Aanleiding voor dit rapport is een enquête van de NOS en Netwerk Notarissen onder 83 notariskantoren, waaruit blijkt dat er steeds meer negatieve nalatenschappen zijn. Er is voorts veel aandacht in de media besteed aan negatieve nalatenschappen en de financiële gevolgen daarvan voor erfgenamen.

In het rapport is de volgende vraag onderzocht:

'Kan met een eenvoudige ingreep in het erfrecht de systematiek rondom het aanvaarden van nalatenschappen zodanig gewijzigd worden dat "nietsvermoedende en niet-kwaadwillende burgers" niet zomaar met eigen vermogen in moeten staan voor schulden van de overledene?'

Deze vraag is door de onderzoekers positief beantwoord met een verkenning naar de volgende drie routes van wetswijziging:

1. de mogelijkheid om de nalatenschap zuiver te aanvaarden wordt uit de wet verwijderd, zodat nog slechts kan worden verworpen of beneficiair aanvaard;
2. de erfgenaam krijgt de mogelijkheid om binnen een bepaalde termijn na het verrichten van een daad van zuivere aanvaarding, de nalatenschap alsnog beneficiair te aanvaarden;

² Prof. Mr. L.C.A. Verstappen, Tekst en Commentaar Erfrecht civiel en fiscaal, vierde druk, Deventer 2012, aantekeningen 1 t/m 3 bij artikel 4:194 BW.

3. de mogelijkheid om de nalatenschap alsnog beneficiair te aanvaarden in de zin van artikel 4:194 BW wordt uitgebreid in die zin dat een zuiver aanvaard hebbende erfgenaam alsnog beneficiair kan aanvaarden als hij bekend wordt met een schuld van de nalatenschap die hij niet kende en ook niet behoorde te kennen.

In het rapport wordt geen voorkeur uitgesproken voor één van deze routes.³

Bij brief van 7 maart 2013 heeft staatssecretaris F. Teeven een reactie gegeven op het rapport. De staatssecretaris stelt in zijn brief dat hij 'zal bezien in hoeverre route 3 kan worden omgezet in wetgeving.'

Inmiddels is een voorstel tot wetwijziging ter consultatie voorgelegd. Het wetsvoorstel houdt de introductie in van een nieuw artikel 4:194a BW. Een erfgenaam die na zuivere aanvaarding van de nalatenschap bekend wordt met een onverwachte schuld kan op grond van dit artikel binnen drie maanden na ontdekking van deze schuld de kantonrechter verzoeken om hem, al dan niet deels, te ontheffen van zijn verplichting deze schuld uit zijn privévermogen te moeten voldoen.

In afwijking van de in het rapport voorgestelde route 3 biedt het nieuwe artikel 4:194a BW de erfgenaam niet de mogelijkheid om de nalatenschap alsnog beneficiair te aanvaarden. Beneficiaire aanvaarding leidt er immers toe dat de nalatenschap moet worden vereffend, hetgeen een onnodige belasting van de rechterlijke macht (en de erfgenaam) zou inhouden. Aangenomen wordt voorts dat de nalatenschap reeds grotendeels zal zijn afgewikkeld op het moment dat de onverwachte schuld aan het licht komt, zodat een vereffening niet noodzakelijk, dan wel niet effectief zal zijn.

Advies

Advocaten die zich bezig houden met het Erfrecht krijgen regelmatig te maken met schrijnende gevallen waarin zuiver aanvaard hebbende erfgenamen in de financiële problemen komen. Vooral wanneer deze erfgenamen niet bewust zuiver hebben aanvaard, maar door hun daden worden geacht zuiver te hebben aanvaard, wordt dit als onbillijk ervaren.

De commissie acht derhalve positief dat het wetsvoorstel verbetering brengt in de positie van de zuiver aanvaard hebbende erfgenaam. De commissie meent echter dat het wetsvoorstel op een aantal punten aanpassing, dan wel nadere toelichting behoeft.

Daden van zuivere aanvaarding artikel 4:192 lid 1 BW

Het wetsvoorstel biedt geen oplossing voor erfgenamen die onbewust zuiver hebben aanvaard door een daad van zuivere aanvaarding. Een erfgenaam is in het overgrote deel van de gevallen een leek en zich niet bewust van de inhoud van artikel 4:192 lid 1 BW. De commissie acht het onredelijk dat een erfgenaam onbewust met zijn privévermogen aansprakelijk wordt voor nalatenschapsschulden. Dat geldt temeer nu de nalatenschapsschuldeisers door zuivere aanvaarding een betere positie verkrijgen, dan

³ In het rapport wordt zoals gezegd geen voorkeur uitgesproken voor één van de voorgestelde routes. De commissie heeft echter van Netwerk Notarissen vernomen dat sinds het verschijnen van het rapport nader onderzoek is verricht naar (onder meer) het aantal nalatenschappen dat beneficiair wordt aanvaard. De uitkomst van dit onderzoek leidt ertoe dat de voorkeur van Netwerk Notarissen thans uitgaat naar route 1. De commissie kent de inhoud van voornoemd onderzoek niet en kan daarover derhalve geen oordeel geven. De commissie kan zich echter voorstellen dat route 1 de voorkeur verdient nu via deze route wordt bewerkstelligd dat alle nalatenschappen na aanvaarding op dezelfde wijze via de wettelijke vereffening worden afgewikkeld. Dat is zowel in het belang van de erfgenamen als de nalatenschapsschuldeisers. In het huidige systeem komt te vaak voor dat de nalatenschap niet naar behoren worden afgewikkeld en dat de vereffening pas in een (te) laat stadium van de afwikkeling aan de orde komt.

vóór het overlijden van de erflater. Het valt niet in te zien waarom de schuldeisers in deze mate bevoorreed dienen te worden ten opzichte van de erfgenaam. In het huwelijksvermogensrecht geldt dat de echtgenoot na ontbinding van de huwelijksgoederengemeenschap (door echtscheiding of overlijden) hoofdelijk is verbonden voor de gemeenschapsschulden. De gemeenschapsschuldeisers kunnen zich echter alleen verhalen op de ontbonden gemeenschap van goederen en niet op het privévermogen van de echtgenoot (artikel 1:102 BW). De langstlevende echtgenoot wordt derhalve beter beschermd tegen schuldeisers dan de erfgenaam, terwijl de echtgenoot veelal meer wetenschap zal hebben van de financiële positie van de erflater dan de erfgenaam.⁴

Indien een langstlevende echtgenoot de nalatenschap zuiver aanvaardt, leidt dit tot de situatie dat de gemeenschapsschuldeisers zich op grond van het huwelijksvermogensrecht alleen op de ontbonden gemeenschap kunnen verhalen, maar op grond van het erfrecht tevens op het privévermogen van de langstlevende echtgenoot.

In bepaalde mate zal artikel 4:192 lid 1 BW dienen ter bescherming van schuldeisers tegen benadeling door de erfgenaam. Indien de erfgenaam goederen der nalatenschap aan het verhaal van de schuldeisers onttrekt, dient daarop een sanctie te staan. Deze sanctie is echter reeds opgenomen in artikel 4:184 lid 2 onder b t/m d BW. Een erfgenaam is verplicht een nalatenschapsschuld ten laste van zijn vermogen te voldoen, indien hij:

- de voldoening van een schuld verhindert en hem daarvan een verwijt kan worden gemaakt;
- opzettelijk goederen der nalatenschap zoek maakt, verbergt of op andere wijze aan het verhaal van de schuldeisers der nalatenschap onttrekt;
- vereffenaar is (bij beneficiaire aanvaarding is de erfgenaam meestal tevens vereffenaar) en in de vervulling van zijn verplichtingen als zodanig ernstig tekort schiet, en hem daarvan een verwijt kan worden gemaakt.

De positie van de schuldeisers is door de inhoud van artikel 4:184 lid 2 BW voldoende gewaarborgd. Het is onredelijk dat een niet-kwaadwillende erfgenaam door het verrichten van daden van aanvaarding, die niet vallen onder artikel 4:184 lid 2 BW, onbewust met zijn privévermogen aansprakelijk wordt voor nalatenschapsschulden. Waarom zou immers een erfgenaam die de nalatenschap enkel op correcte wijze wil afwickelen door bijvoorbeeld nalatenschapsschulden te voldoen, op die wijze gestraft moeten worden?

De commissie pleit, gelet op al het voorgaande, voor schrapping van artikel 4:192 lid 1 BW, zodat een erfgenaam een nalatenschap nog slechts bewust zuiver kan aanvaarden. In dat geval zal een erfgenaam een verklaring van zuivere aanvaarding ter griffie moeten afleggen en kan in de regel worden aangenomen dat hij op voorhand is geïnformeerd over de consequenties van de zuivere aanvaarding.

Geen machtiging tot beneficiaire aanvaarding

In afwijking van de in het rapport voorgestelde route 3 biedt artikel 4:194a BW de erfgenaam niet de mogelijkheid om de nalatenschap alsnog beneficiair te aanvaarden. Als reden hiervoor wordt gegeven dat beneficiaire aanvaarding ertoe leidt dat de nalatenschap moet worden vereffend, hetgeen een onnodige belasting van de rechterlijke macht (en de erfgenaam) zou inhouden. Aangenomen wordt voorts dat de nalatenschap reeds grotendeels zal zijn afgewikkeld op het moment dat de onverwachte schuld aan het licht komt, zodat een vereffening niet noodzakelijk, dan wel niet effectief zal zijn.

⁴ Verwezen wordt tevens naar Mr. L. van der Geld, Verhaal op het niet-geërfde vermogen van een zuiver aanvaard hebbende erfgenaam, Tijdschrift Erfrecht, december 2012, nr. 6.

Van de kantonrechter wordt volgens het in de Memorie van Toelichting opgenomen punt 2 verwacht dat hij bij het nemen van zijn beslissing om, al dan niet tot (gedeeltelijke) ontheffing van de verplichting om de schuld uit het privévermogen te voldoen, alle belangen afweegt. Hij zal rekening moeten houden met de omstandigheden van het geval, waaronder de aard en de omvang van de schuld, de houding van de schuldeiser en de financiële positie van de erfgenaam en de schuldeiser. De kantonrechter dient vast te stellen in hoeverre de erfgenaam nog over geërfd vermogen beschikt. Hoe de kantonrechter dat dient vast te stellen blijkt uit het in de Memorie van Toelichting opgenomen punt 'Artikel 1'. De erfgenaam zal de kantonrechter moeten informeren over de omvang en de samenstelling van de nalatenschap. Hij zal daartoe alle noodzakelijke informatie en stukken ter beschikking stellen. Indien de kantonrechter niet tot vaststelling van het (overgebleven) geërfde vermogen kan overgaan, kan hij daartoe een deskundige inschakelen.

Het is de vraag of deze procedure voor de rechterlijke macht/de erfgenaam minder belastend zal zijn dan de vereffeningprocedure. Het kan immers nogal wat voeten in de aarde hebben om het (overgebleven) geërfde vermogen vast te stellen, terwijl de – veelvoorkomende - lichte vereffeningprocedure in beginsel slechts inhoudt dat een boedelbeschrijving wordt opgemaakt en dat de schuldeisers worden opgeroepen en voor zover mogelijk voldaan. De 'gewone' vereffeningprocedure vergt wat meer van de rechterlijke macht en de erfgenaam dan de lichte vereffening (o.a. ter inzage leggen boedelbeschrijving, oproepen schuldeisers in een dagblad, neerleggen lijst erkende en betwiste vorderingen, ter inzage leggen uitdelingslijst, afleggen rekening en verantwoording). Naar verwachting zal echter ook de gewone vereffeningprocedure niet meer vergen van de rechterlijke macht/de erfgenaam, dan de procedure van artikel 4:194a BW. Beide procedures zijn er immers op gericht vast te stellen in hoeverre de nalatenschapsschulden kunnen worden voldaan uit de nalatenschap, zodat nagenoeg hetzelfde onderzoek noodzakelijk is.

Dat een vereffening veelal niet noodzakelijk/niet geschikt zal zijn gelet op het stadium waarin de afwikkeling zich bevindt op het moment dat de procedure in de zin van artikel 4:194a BW wordt gestart, valt eveneens te betwijfelen.

Allereerst volgt uit artikel 4:204 lid 1 onder b BW dat een schuldeiser in geval van zuivere aanvaarding de rechtbank kan verzoeken om een vereffenaar te benoemen, wanneer voor hem het gevaar bestaat dat hij niet ten volle zal worden voldaan, omdat de nalatenschap niet toereikend is. Een dergelijk verzoek kan ook worden gedaan, indien pas in een later stadium van de afwikkeling blijkt dat de nalatenschap niet toereikend is. Het is zeer wel mogelijk dat een erfgenaam een procedure in de zin van artikel 4:194a BW start, terwijl een schuldeiser een verzoek tot benoeming van een vereffenaar bij de rechtbank indient. Dat geldt temeer gelet op de inhoud van artikel 4:216 BW, op grond waarvan een vereffenaar hetgeen uit de nalatenschap aan een legataris is uitgekeerd, binnen drie jaar kan terugvorderen om de schulden der nalatenschap te voldoen. Van dit artikel kan een schuldeiser niet profiteren in geval van een procedure in de zin van artikel 4:194a BW.

Indien de procedure in de zin van artikel 4:204 BW en 4:194a BW elkaar doorkruisen, is het de vraag hoe de rechterlijke macht daarmee om moet gaan.

De wettelijke vereffening beschermt de schuldeisers der nalatenschap doordat deze dient plaats te vinden aan de hand van bepaalde in de wet opgenomen regels. Het lijkt niet verstandig om dit beginsel los te laten in geval er sprake is van een onverwachte schuld in de zin van artikel 4:194a BW. Dit kan tot gevolg hebben dat een aantal nalatenschapsschuldeisers volledig wordt voldaan en een aantal schuldeisers niet. De wettelijke rangorde van schulden kan daardoor mogelijk worden doorkruist. Voorts krijgen schuldeisers met een gelijke rang mogelijk niet allen een evenredig deel van hun vordering voldaan. Daarnaast is juist in het geval dat er een onverwachte schuld is opgedoken van belang dat alle schuldeisers behoorlijk worden opgeroepen. Het moet immers voorkomen worden dat er na een periode van tijd nog een onverwachte schuld opduikt en dat wederom een procedure in de zin van artikel 4:194a BW moet worden gevoerd. Artikel 4:194a BW voorziet niet in het behoorlijk oproepen van schuldeisers, terwijl de vereffeningprocedure daarin wel voorziet.

De commissie is er dan ook een voorstander van dat een erfgenaam, in geval van onverwachte schulden in de zin van artikel 4:194a BW, alsnog machtiging kan verkrijgen van de kantonrechter om beneficiair te aanvaarden, zoals voorgesteld in het rapport (route 3).

Wat zijn onverwachte schulden?

In de Memorie van Toelichting is onder punt 3 opgenomen wat onder onverwachte schulden in de zin van artikel 4:194a BW dient te worden verstaan. Het zou daarbij moeten gaan om schulden die de erfgenaam niet kende of behoorde te kennen. Er wordt aangesloten bij het begrip goede trouw zoals opgenomen in artikel 3:11 BW. Het gaat erom wat de erfgenaam redelijkerwijze had kunnen weten. Van de erfgenaam wordt verwacht dat hij heeft onderzocht waaruit de nalatenschap bestaat. Hij zal daartoe tenminste de administratie van erflater moeten hebben geraadpleegd. Schulden die doorgaans uit de administratie van erflater blijken, kunnen dus niet worden aangemerkt als een onverwachte schuld. Slechts in uitzonderingssituaties zal sprake zijn van een onverwachte schuld in de zin van het artikel. Als voorbeelden worden genoemd: de legitieme vordering op een (stief-)ouder, een te laat gevorderde eigen bijdrage AWBZ, een vordering tot schadevergoeding wegens onrechtmatige daad en de aanwezigheid van een stichting waarin nalatenschapsgoederen zijn ondergebracht, terwijl niet alle erfgenamen begunstigden zijn van het stichtingsvermogen.

Het komt regelmatig voor dat erfgenamen niet de beschikking hebben over de administratie van de erflater en daarover (op korte termijn) ook geen beschikking kunnen krijgen. Indien er een executeur is, zullen banken slechts informatie verstrekken aan de executeur en niet aan de erfgenamen. Indien de executeur vervolgens weigert om informatie omtrent de omvang en de samenstelling van de nalatenschap aan de erfgenamen te verstrekken, zullen de erfgenamen moeten procederen tegen de executeur teneinde hem te dwingen aan zijn wettelijke informatieplicht te voldoen, dan wel hem te doen ontslaan door de kantonrechter. Zo kan enige tijd verstrijken voordat de administratie ter beschikking van de erfgenamen komt. In dergelijke gevallen dient het volgens de commissie mogelijk te zijn dat een schuld, die wel uit de administratie van erflater blijkt, als een onverwachte schuld in de zin van artikel 4:194a BW wordt aangemerkt. De erfgenaam heeft dan immers niet de mogelijkheid gehad om de administratie te bestuderen en kennis te nemen van de schuld. De commissie verzoekt om hieraan aandacht te besteden in de Memorie van Toelichting.

De commissie vraagt voorts aandacht voor de kosten van de vereffening, de executele en de afwikkeling. Ook bij zuivere aanvaarding kan sprake zijn van vereffening, nu de rechtbank op grond van artikel 4:204 BW in bepaalde gevallen een vereffenaar kan benoemen. Indien er tussen de erfgenamen onenigheid bestaat, kunnen de kosten van de vereffening, executele en de afwikkeling flink oplopen. De rechtbank zal dan veelal een professionele vereffenaar benoemen. De executeur zal adviseurs, zoals notarissen en advocaten, inschakelen om hem bij te staan. Voornoemde kosten zijn schulden der nalatenschap in de zin van artikel 4:7 lid 1 onder c en d BW.

Bij het openvallen van de nalatenschap zal niet voorzienbaar zijn wat de totale kosten zullen zijn.

Indien twee erfgenamen beneficiair hebben aanvaard en één erfgenaam zuiver, kan dit tot gevolg hebben dat de zuiver aanvaard hebbende erfgenaam gehouden is de kosten vanuit zijn privévermogen te voldoen. Het voorgaande terwijl de hoge kosten wellicht in gelijke of zelfs meerdere mate te wijten zijn aan de handelswijze van de andere twee erfgenamen. De commissie acht het redelijk dat de kosten van vereffening, executele en afwikkeling in dergelijke gevallen worden aangemerkt als een onverwachte schuld in de zin van artikel 4:194a BW. De commissie verzoekt om hieraan aandacht te besteden in de Memorie van Toelichting.

Verwijzing naar artikel 4:194a BW in artikel 4:184 BW

Bij ongewijzigde invoering van artikel 4:194a BW zal in artikel 4:184 lid 2 onder a BW moeten worden verwezen naar artikel 4:194a BW. Dit artikel vormt immers een uitzondering op het gegeven dat de zuiver aanvaard hebbende erfgenaam met zijn privévermogen aansprakelijk is voor nalatenschapsschulden.

Conclusie

De commissie is van mening dat niet-kwaadwillende erfgenamen beter moeten worden beschermd tegen nalatenschapsschuldeisers. De commissie acht het positief dat het wetsvoorstel deze erfgenamen inderdaad meer bescherming biedt. De commissie pleit echter voor verdergaande bescherming van deze erfgenamen door schrapping van artikel 4:192 lid 1 BW, zodat het niet langer mogelijk is om een nalatenschap onbewust zuiver te aanvaarden.

De commissie verzoekt om in de Memorie van Toelichting aandacht te besteden aan de erfgenamen die niet de beschikking hebben, of op korte termijn kunnen krijgen, over de administratie van de erflater. Indien de erfgenamen niet de beschikking hebben over de administratie kunnen zij geen kennis nemen van de nalatenschapsschulden, zodat in bepaalde gevallen redelijk kan zijn dat deze schulden als onverwachte schuld worden aangemerkt in de zin van artikel 4:194a BW.

Tevens verzoekt de commissie om in de Memorie van Toelichting aandacht te besteden aan de kosten van vereffening, executele en afwikkeling. Hoe hoog deze kosten zullen worden is bij het openvallen van de nalatenschap veelal niet te voorzien, zodat ook deze kosten (deels) als onverwachte schuld in de zin van artikel 4:194a BW moeten kunnen worden aangemerkt.

De commissie beveelt daarnaast aan om de in het rapport voorgestelde route 3 geheel te volgen en derhalve de mogelijkheid om alsnog beneficiair te aanvaarden in artikel 4:194a BW op te nemen. Juist in het geval er sprake is van een negatieve nalatenschap, dient de

nalatenschap conform de regels van de wettelijke vereffening te worden afgewikkeld. Zo wordt onder meer benadeling van schuldeisers voorkomen.

Bij ongewijzigde invoering van artikel 4:194a BW, zal in artikel 4:184 lid 2 onder a BW naar dit artikel moeten worden verwezen. Het artikel geeft immers een uitzondering op de gevolgen van zuivere aanvaarding.

Van : Wetgevingscommissie Familie- en Jeugdrecht
Datum : 7 mei 2014
Betreft : Wijziging van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek om in uitzonderlijke situaties erfgenamen de mogelijkheid te geven, ontheffing te vragen van de verplichting om onverwachte schulden met privévermogen te moeten voldoen (wet bescherming erfgenamen tegen onverwachte schulden).

SAMENVATTING

Conclusie

De commissie is van mening dat niet-kwaadwillende erfgenamen beter moeten worden beschermd tegen nalatenschapsschuldeisers. De commissie acht het positief dat het wetsvoorstel deze erfgenamen inderdaad meer bescherming biedt. De commissie pleit echter voor verdergaande bescherming van deze erfgenamen door schrapping van artikel 4:192 lid 1 BW, zodat het niet langer mogelijk is om een nalatenschap onbewust zuiver te aanvaarden.

De commissie verzoekt om in de Memorie van Toelichting aandacht te besteden aan de erfgenamen die niet de beschikking hebben, of op korte termijn kunnen krijgen, over de administratie van de erflater. Indien de erfgenamen niet de beschikking hebben over de administratie kunnen zij geen kennis nemen van de nalatenschapsschulden, zodat in bepaalde gevallen redelijk kan zijn dat deze schulden als onverwachte schuld worden aangemerkt in de zin van artikel 4:194a BW.

Tevens verzoekt de commissie om in de Memorie van Toelichting aandacht te besteden aan de kosten van vereffening, executie en afwikkeling. Hoe hoog deze kosten zullen worden is bij het openvallen van de nalatenschap veelal niet te voorzien, zodat ook deze kosten (deels) als onverwachte schuld in de zin van artikel 4:194a BW moeten kunnen worden aangemerkt.

De commissie beveelt daarnaast aan om de in het rapport voorgestelde route 3 geheel te volgen en derhalve de mogelijkheid om alsnog beneficiair te aanvaarden in artikel 4:194a BW op te nemen. Juist in het geval er sprake is van een negatieve nalatenschap, dient de nalatenschap conform de regels van de wettelijke vereffening te worden afgewikkeld. Zo wordt onder meer benadeling van schuldeisers voorkomen.

Bij ongewijzigde invoering van artikel 4:194a BW, zal in artikel 4:184 lid 2 onder a BW naar dit artikel moeten worden verwezen. Het artikel geeft immers een uitzondering op de gevolgen van zuivere aanvaarding.

Kernpunten

- Het wetsvoorstel biedt geen oplossing voor erfgenamen die onbewust zuiver hebben aanvaard door het verrichten van een daad van zuivere aanvaarding in de zin van artikel 4:192 lid 1 BW. De commissie pleit voor schrapping van artikel 4:192 lid 1 BW.
- Het lijkt niet verstandig om in artikel 4:194a BW een nieuwe procedure in het leven te roepen volgens welke de kantonrechter zal moeten vaststellen in hoeverre de erfgenaam gehouden is een schuld ten laste van zijn privévermogen te voldoen en

in hoeverre de erfgenaam nog over nalatenschapsvermogen beschikt. Beter is om volledig aan te sluiten bij de in het rapport voorgestelde 'route 3'. In artikel 4:194a BW dient opgenomen te worden dat de kantonrechter machtiging kan verlenen aan de erfgenaam om de nalatenschap alsnog beneficiair te aanvaarden.

- In de Memorie van Toelichting dient aandacht te worden besteed aan de erfgenamen die niet de beschikking hebben, of op korte termijn kunnen krijgen, over de administratie van de erflater.
- In de Memorie van Toelichting dient aandacht te worden besteed aan de kosten van de executele, de vereffening en de afwikkeling.
- Bij ongewijzigde invoering van artikel 4:194a BW, zal in artikel 4:184 lid 2 onder a BW naar artikel 4:194a BW moeten worden verwezen.